

Gezondheidsenquête 2008

De gezondheid van volwassenen in deelgemeente Feijenoord

Wijkrapportage (CBS-buurt)

Augustus 2009
GGD Rotterdam-Rijnmond

Gea Schouten
Berdi Christiaanse
Bianca Stam

Voorwoord

In dit rapport vindt u de resultaten van de gezondheidsenquête 2008. Dit onderzoek wordt één keer per vier jaar door de GGD Rotterdam-Rijnmond uitgevoerd. Inwoners van 16 jaar en ouder zijn benaderd voor deelname aan het onderzoek. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in alle tien de gemeenten die deel uitmaken van het werkgebied van de GGD Rotterdam-Rijnmond: Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen. In de vragenlijst stonden vragen die met de gezondheid te maken hebben. Zo zijn er vragen opgenomen over lichamelijke gezondheid, bewegen, roken, alcoholgebruik, mantelzorg, sociale contacten en de woonomgeving.

In het kader van IWAP (Integrale Wijkactieplannen) zijn per deelgemeente overzichten van de gezondheid op wijkniveau gemaakt. Dit wijkrapport geeft een beeld van de gezondheidssituatie van de inwoners van deelgemeente Feijenoord.

In november 2009 verschijnt daarnaast het gemeenterapport met Rotterdamse cijfers. Gelijktijdig komt er een rapport uit waarbij de gezondheid van inwoners uit de vier grote steden worden vergeleken. Naast deze rapporten is ook een naslagwerk gemaakt. In dit naslagwerk, 'Onderzoeksmethode gezondheidsenquête 2008 en gezondheid in relatie tot achtergrondkenmerken', wordt dieper ingegaan op de gebruikte onderzoeksmethodiek. Tevens wordt in bovengenoemde rapportage de relatie van de uitkomstmaten met diverse achtergrondvariabelen, zoals leeftijd, geslacht, etnische herkomst en opleiding weergegeven. De belangrijkste uitkomsten van deze analyses worden vermeld in het gemeenterapport.

Ik hoop dat het rapport voldoet aan uw verwachtingen en dat de resultaten een handreiking kunnen bieden voor het ontwikkelen en het uitvoeren van het gezondheidsbeleid van uw deelgemeente.

Mw. Prof. Dr. M.C.H. Donker
Algemeen directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	5
Leeswijzer	5
1 Bevolkingssamenstelling.....	7
2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden.....	9
3 Leefstijl.....	11
4 Zorggebruik en mantelzorg	16
5 Woonomgeving	17
6 Huiselijk geweld	19
7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten	20
Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren.....	22

Leeswijzer

In dit rapport worden percentages gepresenteerd over algemene en psychische gezondheid, leefstijl, eenzaamheidsgevoel, zorggebruik en de leefomgeving van de inwoners van deelgemeente Feijenoord. Deze percentages worden per wijk (CBS-buurt) weergegeven en worden vergeleken met de percentages die horen bij de gehele deelgemeente waartoe ze behoren: deelgemeente Feijenoord.

Omdat we uitspraken doen over de hele bevolking van de deelgemeente en de inwoners van de wijken binnen de deelgemeente, maken we op basis van de steekproef een schatting van het werkelijke percentage. In een aantal tabellen is een 95% betrouwbaarheidsinterval weergegeven. De kans dat het werkelijke percentage binnen de grenzen van het interval ligt, is 95%. Hoe dichter de grenzen bij elkaar liggen, hoe nauwkeuriger het werkelijke percentage benaderd wordt.

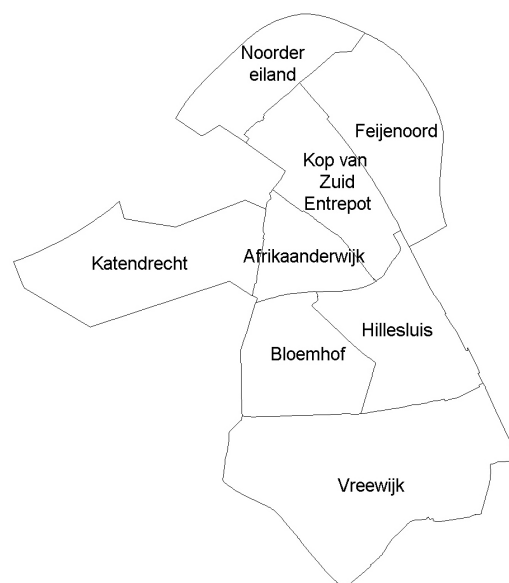
Wanneer er wordt gesproken over verschillen (hoger of lager, meer of minder) tussen de wijken is er sprake van een statistisch significant verschil (niet verklaard door toeval). Alle significante verschillen worden in de tabellen vetgedrukt. Daarnaast wordt er bij ieder significant verschil ook gekeken of er na een correctie voor leeftijd en geslacht nog sprake is van een significant verschil. Als dat het geval is, wordt dit in de tabel aangegeven met een sterretje (*). Een aantal percentages zijn minder betrouwbaar omdat het aantal respondenten minder is dan vijf. Voor de duidelijkheid worden deze percentages aangeduid met een hekje (#).

Een uitleg bij de gepresenteerde uitkomstmaten vindt u in bijlage 1.

De deelgemeente Feijenoord is vergeleken met het gemiddelde van de rest van Rotterdam. Als op deelgemeente niveau de gegevens van 2008 worden vergeleken met gegevens van 2005 dan gaat het om de groep inwoners van 16 tot en met 84 jaar. Het percentage voor 2008 wijkt dan af van het percentage in de tabel, omdat het hier gaat om inwoners van 16 jaar en ouder. Alleen als er sprake is van een toe- of afname ten opzichte van 2005 wordt dit in de tekst genoemd.

1 Bevolkingssamenstelling

De deelgemeente Feijenoord bestaat uit negen wijken en er wonen bijna 70.000 mensen. Voor dit rapport zijn de wijken Kop van Zuid en Entrepot samengevoegd tot één gebied dat in dit rapport Kop van Zuid wordt genoemd. In de deelgemeente Feijenoord zijn iets meer jongeren en minder ouderen (75 jaar en ouder) in vergelijking met Rotterdam gemiddeld. Vijfenzestig procent is van niet-Nederlandse herkomst. De grootste groepen hierbinnen zijn inwoners van Turkse herkomst (19,5%), Surinamers (11%) en Marokkanen (10%). Met name in Afrikaanderwijk, Feijenoord en Hillesluis wonen veel allochtonen (meer dan 80%). In Vreewijk en op het Noordereiland wonen relatief gezien de meeste inwoners van Nederlandse herkomst.

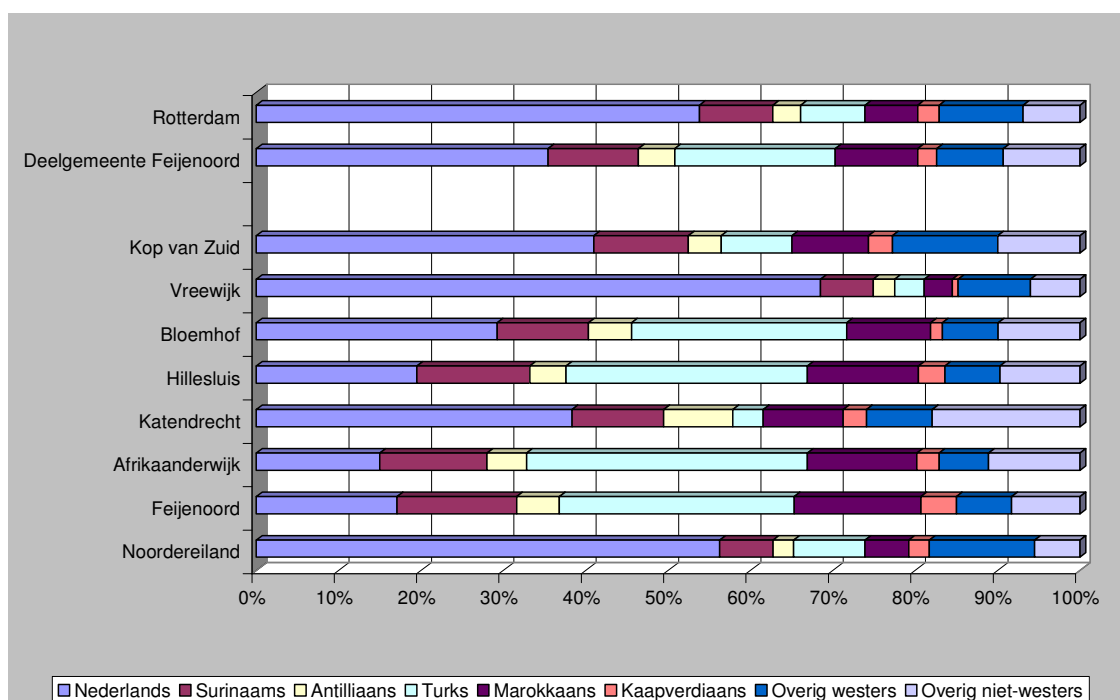

Tabel 1.1 Aantal inwoners naar leeftijdsgroep en per wijk in deelgemeente Feijenoord op 1 januari 2008

	Inwoners	0 tot 16 jaar	16 tot 35 jaar	35 tot 55 jaar	55 tot 75 jaar	75 jaar en ouder	Respondenten
	n	%	%	%	%	%	n
Rotterdam totaal	582.949	17,8	28,6	28,4	17,9	7,3	5.935
Feijenoord	68.914	20,7	28,1	29,0	17,5	4,7	602
Wijken							
Kop van Zuid / Entrepot*	7.640	19,6	29,1	33,2	15,7	2,4	84
Vreewijk	13.762	15,0	16,6	30,1	25,4	9,9	129
Bloemhof	13.196	21,4	30,8	28,6	16,3	3,0	89
Hillesluis	10.642	23,7	33,2	27,8	12,5	2,8	68
Katendrecht	3.655	23,2	24,8	30,3	17,3	4,5	39
Afrikaanderwijk	9.314	23,2	31,3	26,5	15,5	3,4	69
Feijenoord	7.422	25,1	28,7	26,7	15,1	4,5	65
Noordereiland	3.283	14,3	27,0	32,3	21,3	5,1	59

Bron: GBA Rotterdam peildatum 1 januari 2008.

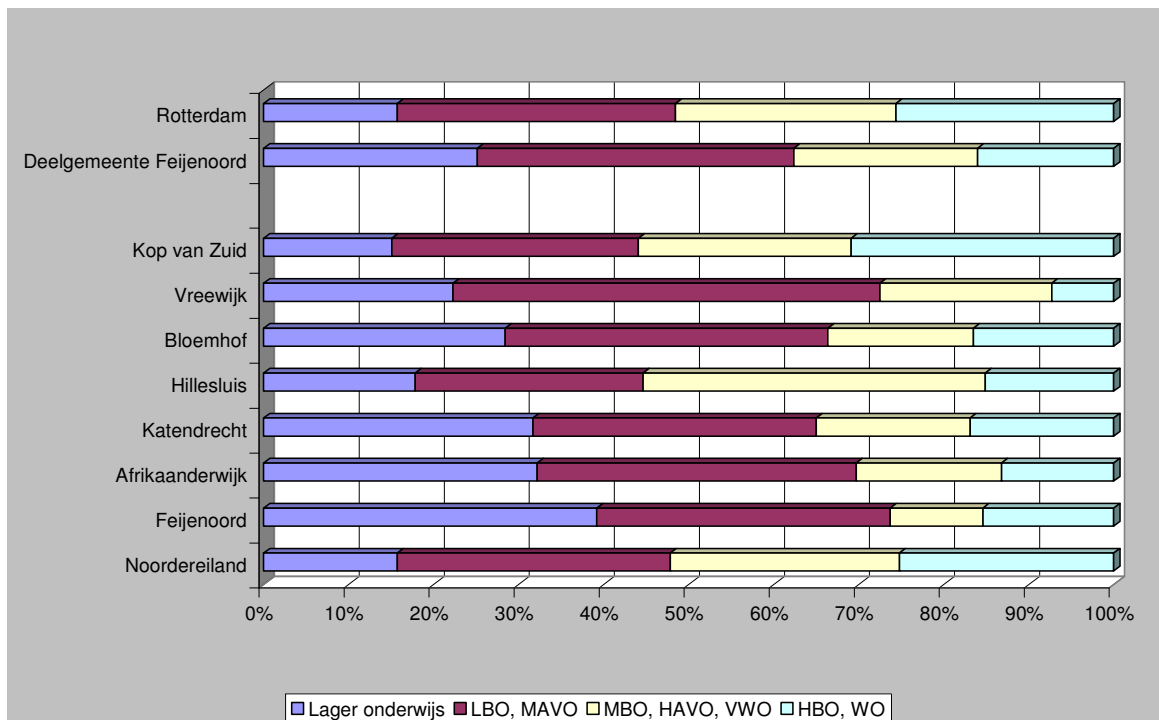
* Deze wijk wordt in het vervolg van dit rapport Kop van Zuid genoemd.

Figuur 1.1 Herkomst van de inwoners van de wijken in deelgemeente Feijenoord

Slechts de helft van de inwoners uit deelgemeente Feijenoord heeft een betaalde werkkring. Dit is het laagste aandeel in vergelijking met de overige deelgemeenten. Daarnaast geeft 4,7% aan werkloos te zijn en

ontvangt 5,5% een uitkering. Er is geen verschil in aandeel inwoners met een betaalde werkkring tussen de wijken, maar in Vreewijk en Feijenoord wonen de minste mensen met een betaalde werkkring (44%). In Feijenoord wonen relatief veel mensen met een laag opleidingsniveau. Op de Kop van Zuid wonen relatief weinig mensen met alleen lager onderwijs en veel mensen met een HBO of universitaire opleiding. In de wijk Feijenoord en Vreewijk wonen de meeste lager opgeleiden.

Figuur 1.2 Opleidingsniveau van de inwoners van 16 jaar en ouder per wijk (bron: gezondheidsenquête 2008)

2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden

Ervaren gezondheid

Ervaren gezondheid is het oordeel van de respondent over zijn of haar eigen gezondheid. In deelgemeente Feijenoord ervaren meer mensen de eigen gezondheid als matig of slecht in vergelijking met Rotterdam.

Een kwart beoordeeld de gezondheid als matig of slecht. Tussen de wijken varieert dit percentage van 21,9% in Vreewijk tot 31,5% in Katendrecht. In Bloemhof vinden we een verhoogt percentage mensen met een matig of slechte ervaren gezondheid als gecorrigeerd wordt voor opbouw van de bevolking.

Tabel 2.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of slechte ervaren gezondheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	18,7	17,6 - 19,9
Deelgemeente Feijenoord	25,0*	21,2 - 29,2
Wijken		
Kop van Zuid	22,1	14,5 - 32,1
Vreewijk	21,9	15,0 - 30,9
Bloemhof	26,5*	16,7 - 39,2
Hillesluis	27,0	17,0 - 40,1
Katendrecht	31,5	18,4 - 48,5
Afrikaanderwijk	25,5	15,6 - 38,7
Feijenoord	28,0	17,4 - 41,7
Noordereiland	22,1	11,8 - 37,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Chronische ziekten en aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van 23 ziekten en aandoeningen ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts. In tabel 2.2 is het voorkomen van een selectie van de nagevraagde ziekten en aandoeningen per wijk te zien. In deelgemeente Feijenoord geeft men vaker aan last te hebben van diabetes, luchtwegklachten, aandoening van rug, heup/knie en nek/schouder en een depressie. Ouderen geven in Feijenoord vaker aan problemen te hebben met zien dan in de rest van de stad.

Tabel 2.2 Percentage¹ inwoners van 16 jaar en ouder met een ziekte of aandoening

	Rotterdam	Deelgemeente Feijenoord	Kop van Zuid	Vreewijk	Bloemhof	Hillesluis	Katendrecht	Afrikaanderwijk	Feijenoord	Noordereiland
Diabetes	5,9	8,2*	5,0	11,0	6,2	5,6 [#]	20,1*	10,8	6,4 [#]	3,4 [#]
Migraine	15,2	16,3	15,0	17,5	18,6	7,4	20,2	21,2	18,5	6,4
Hoge bloeddruk	16,4	15,6	13,5	20,7	19,7	7,9	25,7	8,8	16,1	14,4
Luchtwegklachten (astma /COPD e.d.)	9,1	12,4*	8,1	12,5	21,4*	8,9	9,6 [#]	12,6	12,2	2,3 [#]
Aandoening aan rug	11,5	15,2*	10,2	16,7	26,5*	14,4	23,7	6,7	12,0	7,8 [#]
Artrose heup / knie	15,1	16,7*	18,3	23,5	14,2	12,2	24,4	8,2	21,6	10,3 [#]
Aandoening aan nek / schouder	10,7	14,0*	14,6	13,8	15,8	14,5	10,0 [#]	10,6	20,6	5,5 [#]
Aandoening aan elleboog / pols / hand	7,8	10,1	6,8	11,8	11,7	7,0 [#]	11,9	6,5	17,2	7,8 [#]
Depressie	11,0	16,7*	11,1	13,4	20,2	16,5	7,7 [#]	22,2	24,7	7,7 [#]

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Een aantal aandoeningen komen vaker voor in een aantal wijken van de deelgemeente. In Vreewijk geeft bijna een kwart van de inwoners aan last te hebben van artrose. In Bloemhof komen luchtwegklachten vaker voor, één op de vijf inwoners heeft hier last van. Daarnaast geeft ruim een kwart van de inwoners in Bloemhof aan last te hebben van een ernstige aandoening aan de rug. In Katendrecht komt veel diabetes voor, maar liefst één op de vijf geeft aan hier last te hebben. Tussen 2005 en 2008 is er op deelgemeente niveau een afname van migraine (24% versus 16,3%) en nek en schouderklachten (19,6% versus 13,8%). Zowel in Hillesluis als in de wijk Feijenoord zien we een afname van migraine (Hillesluis 34,1% versus 7,4% en Feijenoord 37,4% versus 18,5%). In Hillesluis zien we tevens een afname van nek- en schouderklachten. In Bloemhof zijn luchtwegklachten toegenomen (8,3% versus 21,6%).

Psychisch welbevinden

Met 10 vragen is bepaald hoeveel risico iemand heeft op een depressie. Van de inwoners van deelgemeente Feijenoord heeft 41,3% een matig risico en 11,8% een hoog risico. Ruim de helft van de inwoners heeft een matig of hoog risico op een depressie en dit is meer dan in Rotterdam. Ook het aandeel inwoners met een hoog risico op een depressie is hoger. Eén op de tien inwoners gebruikt medicijnen voor angst, depressie, spanning of stress. Dit is hoger dan in de rest van de stad. Tussen de wijken varieert het aandeel inwoners met een matig of hoog risico op een depressie van 46,9% op het Noordereiland tot 59,8% in Hillesluis, maar er is geen aantoonbaar verschil.

Tabel 2.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of hoog risico op depressie

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	48,0	46,4 - 49,5
Deelgemeente Feijenoord	53,2*	48,5 - 57,8
Wijken		
Kop van Zuid	52,3	41,0 - 63,4
Vreewijk	48,5	39,5 - 57,5
Bloemhof	58,2	44,7 - 70,6
Hillesluis	59,8	46,5 - 71,8
Katendrecht	50,0	33,7 - 66,3
Afrikaanderwijk	55,0	40,7 - 68,6
Feijenoord	49,0	35,8 - 62,3
Noordereiland	46,9	33,3 - 61,0

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Eenzaamheid

Ruim de helft van de inwoners in de deelgemeente is matig tot (zeer) ernstig eenzaam. Inwoners van Feijenoord geven aan vaker eenzaam te zijn in vergelijking met de rest van Rotterdam. Wel nam tussen 2005 en 2008 de eenzaamheid met tien procent af (60,8% versus 50,7%). Als gecorrigeerd wordt voor de bevolkingsopbouw van Hillesluis, is er sprake van meer eenzaamheid dan in de deelgemeente.

Tabel 2.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matige tot zeer ernstige eenzaamheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,2	40,6 - 43,7
Deelgemeente Feijenoord	50,9	46,2 - 55,6
Wijken		
Kop van Zuid	49,9	38,3 - 61,5
Vreewijk	48,3	38,8 - 58,0
Bloemhof	44,8	32,4 - 58,0
Hillesluis	63,2*	49,3 - 75,2
Katendrecht	49,8	32,8 - 66,8
Afrikaanderwijk	53,0	38,7 - 66,9
Feijenoord	57,7	44,2 - 70,2
Noordereiland	36,3	23,8 - 50,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

3 Leefstijl

Manier van leven

In de deelgemeente vindt ruim een derde van de inwoners zijn manier van leven 'niet gezond / niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'. Er is geen verschil in ervaren manier van leven tussen de deelgemeente en de rest van Rotterdam en de wijken in Feijenoord.

Tabel 3.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat de manier van leven niet gezond / niet ongezond of (zeer) ongezond vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	32,7	31,2 - 34,1
Deelgemeente Feijenoord	35,3	31,0 - 39,9
Wijken		
Kop van Zuid	29,5	20,4 - 40,7
Vreewijk	36,0	27,4 - 45,6
Bloemhof	33,6	22,7 - 46,6
Hillesluis	35,0	23,7 - 48,3
Katendrecht	37,0	22,8 - 53,9
Afrikaanderwijk	33,5	21,9 - 47,5
Feijenoord	46,0	33,1 - 59,6
Noordereiland	36,3	24,1 - 50,6

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Overgewicht

In de deelgemeente heeft 31,1% van de inwoners matig overgewicht en 18,2% heeft obesitas. Obesitas komt vaker voor in Feijenoord in vergelijking met Rotterdam. Op de Kop van Zuid geven minder mensen aan obesitas te hebben dan in de rest van Feijenoord.

Tabel 3.2 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matig overgewicht of obesitas

	Matig overgewicht BMI 25-30		Obesitas BMI ≥ 30	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	33,6	32,1 - 35,0	14,4	13,3 - 15,5
Deelgemeente Feijenoord	35,6	31,1 - 40,3	18,2*	14,8 - 22,2
Wijken				
Kop van Zuid	41,6	30,4 - 53,6	8,8*	4,5 - 16,6
Vreewijk	41,3	32,3 - 51,0	22,2	15,1 - 31,4
Bloemhof	25,4	15,3 - 39,0	20,3	11,8 - 32,8
Hillesluis	36,2	24,6 - 49,7	9,6	4,2 - 20,4
Katendrecht	35,4	20,9 - 53,2	22,7	11,5 - 40,0
Afrikaanderwijk	30,8	19,0 - 45,8	22,8	12,5 - 37,9
Feijenoord	38,5	26,2 - 52,5	23,4	14,1 - 36,2
Noordereiland	37,6	25,2 - 51,8	10,0	4,4 - 21,3

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Lichaamsbeweging

Aan de hand van meerdere vragen over het beweeggedrag kan worden bepaald hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen voldoen aan de NNGB als ze op minimaal vijf dagen van de week een half uur matig intensief actief zijn.

Ruim de helft van de inwoners uit deelgemeente Feijenoord voldoet niet aan de NNGB en dit is hoger in vergelijking met Rotterdam. In Bloemhof en Hillesluis halen inwoners minder vaak de norm. In de wijk Feijenoord voldoen mensen ten opzichte van 2005 vaker aan de NNGB (64,2% versus 42,6%).

Tabel 3.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat niet voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,7	41,2 - 44,2
Deelgemeente Feijenoord	52,6*	47,9 - 57,2
Wijken		
Kop van Zuid	59,0	47,8 - 69,3
Vreewijk	35,4	27,0 - 45,0
Bloemhof	55,9*	42,4 - 68,5
Hillesluis	65,5	52,4 - 76,6
Katendrecht	64,8	48,0 - 78,7
Afrikaanderwijk	64,0	49,4 - 76,4
Feijenoord	42,6	30,6 - 55,6
Noordereiland	45,9	32,7 - 59,8

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

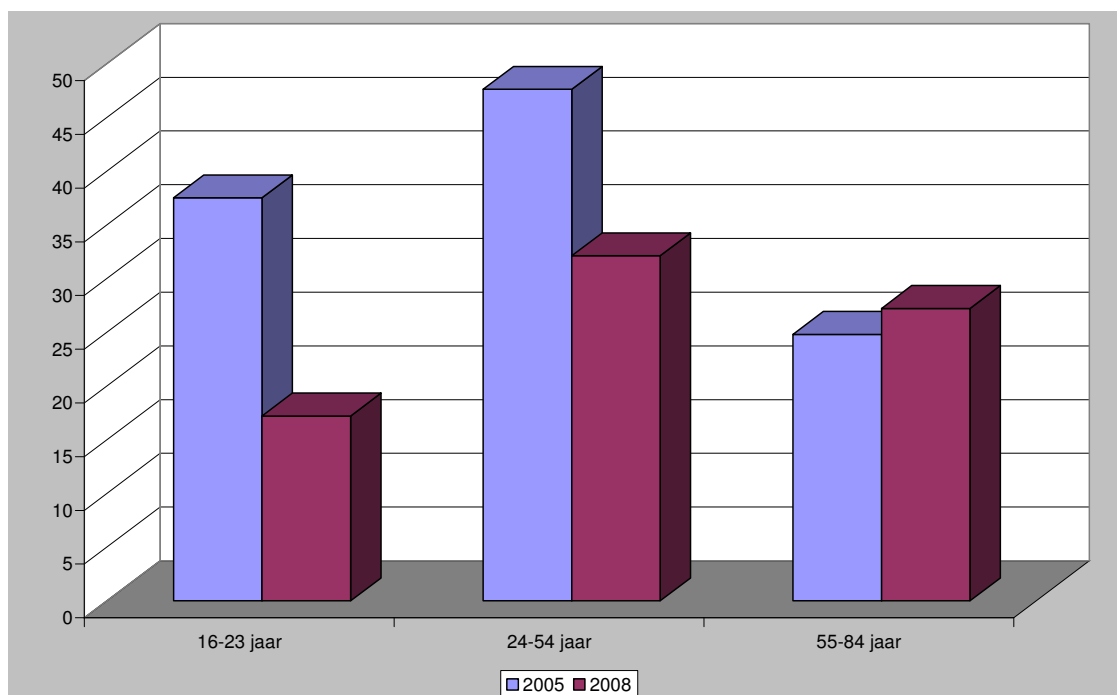
Gemiddeld rookt 28,5% van de inwoners uit Feijenoord, 30,7% van de mannen en 26,4% van de vrouwen. Dit is vergelijkbaar met Rotterdam. Ten opzichte van 2005 is er in 2008 een afname van het aandeel rokers in deelgemeente Feijenoord (40,7% versus 28,8%). Op deelgemeente niveau zien we een afname bij jongeren (16 tot en met 23 jaar) en 24 tot en met 54 jarigen. Als we kijken naar geslacht zien we in de deelgemeente vooral een afname van het aandeel rokers onder mannen (afname van 52% naar 31%). Op wijkniveau zien we alleen voor Afrikaanderwijk en Hillesluis een significante afname van het aandeel rokers (53% in 2005 tot 23,8% in 2008), maar voor de meeste wijken zien we een dalende trend (zie figuur 3.2).

Tabel 3.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat rookt

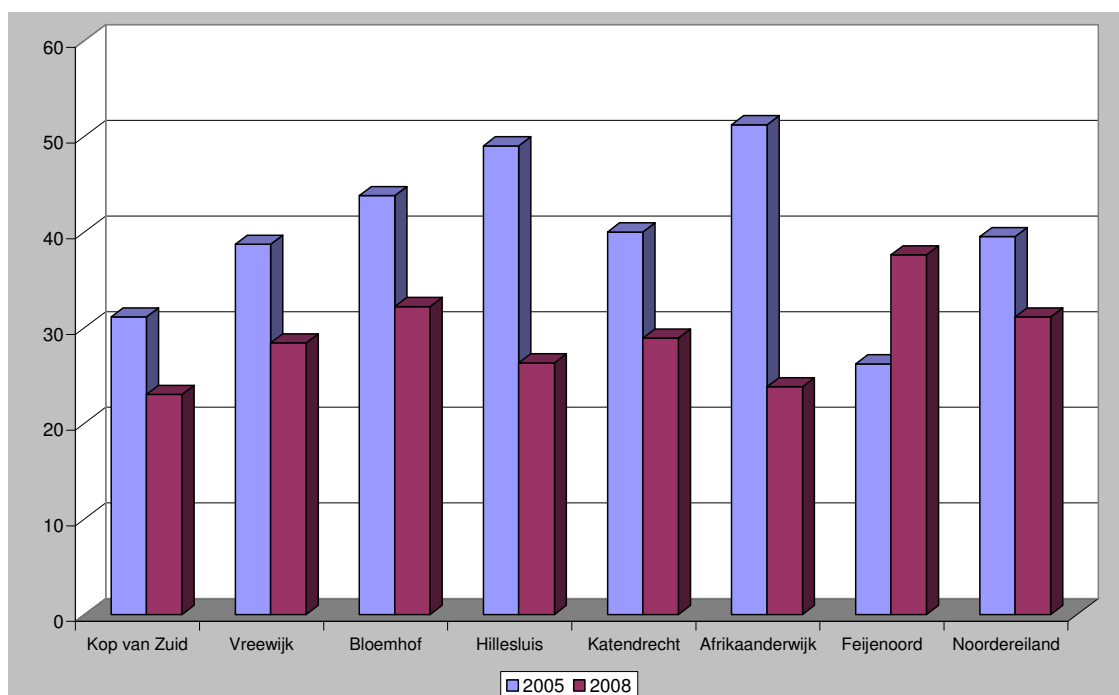
	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	27,9	26,5 - 29,3
Deelgemeente Feijenoord	28,5	24,4 - 32,9
Wijken		
Kop van Zuid	23,0	14,5 - 34,5
Vreewijk	28,4	20,6 - 37,8
Bloemhof	32,2	21,2 - 45,5
Hillesluis	26,3	16,3 - 39,5
Katendrecht	28,9	16,5 - 45,6
Afrikaanderwijk	23,8	13,6 - 38,2
Feijenoord	37,6	25,9 - 51,0
Noordereiland	31,1	19,4 - 45,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Figuur 3.1 Percentage rokers in deelgemeente Feijenoord in 2005 en 2008 naar leeftijd

Figuur 3.2 Percentage rokers van 16 tot en met 84 jaar in de wijken van deelgemeente Feijenoord

Alcoholgebruik

Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. In deelgemeente Feijenoord is het aandeel overmatig drinkers laag. Ten opzichte van 2005 drinken minder mensen in deelgemeente Feijenoord overmatig dan in 2008 (40,7% versus 28,8%). Een daling van het aandeel overmatig drinkers zien we voornamelijk bij de 16 tot en met 54 jarigen en bij mannen (zie figuur 3.3).

Tabel 3.5 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat overmatig drinkt

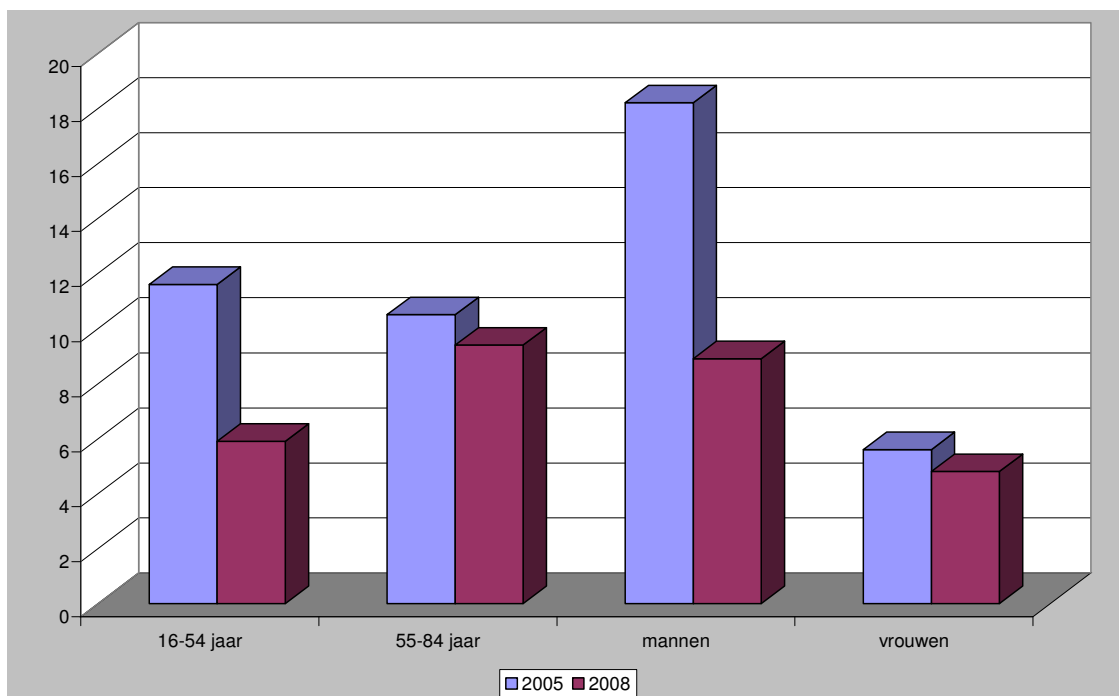
	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	12,0	11,0 - 13,0
Deelgemeente Feijenoord	6,7*	4,7 - 9,4
Wijken		
Kop van Zuid	7,4	3,2 - 16,3
Vreewijk	7,3	3,8 - 13,6
Bloemhof	7,7	2,8 - 19,6
Hillesluis	3,6 [#]	0,8 - 14,1
Katendrecht	11,0 [#]	4,2 - 26,1
Afrikaanderwijk	4,4 [#]	1,3 - 13,9
Feijenoord	6,5 [#]	2,2 - 17,2
Noorderreiland	8,2 [#]	2,7 - 22,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

Figuur 3.3 Percentage overmatige drinkers in deelgemeente Feijenoord in 2005 en 2008

Harddrugsgebruik

In Feijenoord heeft 7,8% van de inwoners van 16 tot 55 jaar wel eens harddrugs gebruikt en dit wijkt niet af van het aandeel in Rotterdam. In het merendeel van de wijken is het aantal respondenten dat harddrugs heeft gebruikt kleiner dan vijf en kunnen resultaten op toeval berusten.

Tabel 3.6 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat ooit harddrugs gebruikt heeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	9,9	8,7 - 11,2
Deelgemeente Feijenoord	7,8	5,1 - 11,8
Wijken		
Kop van Zuid	5,9 [#]	1,9 - 17,4
Vreewijk	5,5 [#]	1,8 - 15,7
Bloemhof	14,8	6,2 - 31,3
Hillesluis	4,6 [#]	1,1 - 17,1
Katendrecht	8,2 [#]	2,0 - 27,5
Afrikaanderwijk	4,1 [#]	0,5 - 24,5
Feijenoord	7,3 [#]	2,3 - 20,7
Noordereiland	16,3	8,0 - 30,3

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

Seksueel risicogedrag

Ruim zeven procent van de inwoners van 16 tot 55 jaar uit deelgemeente Feijenoord heeft in de afgelopen 12 maanden seks gehad met losse partner(s). Dit is lager in vergelijking met Rotterdam. Een losse partner is een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was. Ongeveer de helft van deze mensen vertoont risicogedrag, omdat men aangeeft niet altijd een condoom te gebruiken bij seks met een losse partner. Op het Noordereiland hebben inwoners vaker een losse sekspartner dan in de rest van de deelgemeente.

Tabel 3.7 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat in de afgelopen 12 maanden seks heeft gehad met losse partner(s)

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,7	9,6 - 12,1
Deelgemeente Feijenoord	7,2	4,6 - 11,0
Wijken		
Kop van Zuid	6,7 [#]	2,3 - 18,1
Vreewijk	3,0 [#]	0,7 - 11,3
Bloemhof	9,9	3,5 - 25,1
Hillesluis	9,4	3,5 - 22,6
Katendrecht	8,4 [#]	2,1 - 28,3
Afrikaanderwijk	5,3 [#]	1,1 - 22,5
Feijenoord	5,3 [#]	1,3 - 19,7
Noordereiland	16,1	7,9 - 30,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

4 Zorggebruik en mantelzorg

Zorggebruik

Ruim driekwart van de inwoners van de deelgemeente Feijenoord is in het afgelopen jaar bij de huisarts geweest. In Feijenoord hebben minder inwoners in het afgelopen jaar de tandarts bezocht. Men maakt echter vaker gebruik van de GGZ of het algemeen maatschappelijk werk. Ten opzichte van 2005 is het huisartsbezoek in deelgemeente Feijenoord toegenomen van 70,2% tot 76,7%. In Vreewijk is het tandartsbezoek en gebruik van GGZ laag, maar het verschil verdwijnt als rekening wordt gehouden met een verschil in bevolkingsopbouw.

Tabel 4.1 Percentage inwoners van 16 en ouder in het afgelopen jaar contact heeft gehad met de huisarts, tandarts en GGZ of AMW

	Huisarts		Tandarts		GGZ / AMW	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	73,7	66,6 - 79,1	67,2	65,8 - 68,6	8,8	7,9 - 9,7
Deelgemeente Feijenoord	76,9	72,5 - 80,7	61,2*	56,6 - 65,6	11,9*	9,1 - 15,6
Wijken						
Kop van Zuid	73,4	61,4 - 82,6	64,5	52,4 - 75,0	6,6	3,0 - 13,8
Vreewijk	76,9	67,7 - 84,1	52,7	43,5 - 61,7	5,5	2,3 - 12,7
Bloemhof	81,5	67,8 - 90,2	66,5	53,3 - 77,6	13,8	6,7 - 26,3
Hillesluis	81,8	69,1 - 90,0	66,9	54,0 - 77,6	18,3	9,9 - 31,4
Katendrecht	80,8	64,4 - 90,8	66,0	48,8 - 79,8	13,2	5,4 - 28,7
Afrikaanderwijk	71,6	57,3 - 82,6	56,0	41,6 - 69,4	19,0	9,7 - 33,8
Feijenoord	75,8	61,1 - 86,2	62,1	48,1 - 74,3	11,8	5,7 - 22,9
Noordereiland	70,8	57,2 - 81,5	67,5	53,4 - 79,1	12,4	5,3 - 26,3

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Mantelzorg geven

Van de inwoners gaf 9,1% op het moment van het onderzoek mantelzorg. Ten opzichte van Rotterdam en in vergelijking met 2005 zijn er geen verschillen.

Tabel 4.2 Percentage inwoners van 16 en ouder dat momenteel mantelzorg geeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,2	9,3 - 11,1
Deelgemeente Feijenoord	9,1	6,7 - 12,2
Wijken		
Kop van Zuid	6,9	2,8 - 16,0
Vreewijk	10,6	5,8 - 18,8
Bloemhof	7,4	3,0 - 17,2
Hillesluis	13,3	6,3 - 25,8
Katendrecht	8,1 [#]	2,7 - 21,8
Afrikaanderwijk	6,7	2,5 - 17,0
Feijenoord	10,1	4,2 - 22,5
Noordereiland	9,1 [#]	3,3 - 23,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

5 Woonomgeving

Tevredenheid woning en woonomgeving

In Feijenoord geeft tachtig procent een voldoende aan de woning en 77,8% geeft een voldoende aan de woonomgeving. Beide percentages zijn lager dan in Rotterdam. Tussen wijken zijn verschillen in tevredenheid met de woning en de woonomgeving. Inwoners van de Kop van Zuid en Vreewijk zijn meer tevreden met de woning en de woonomgeving. Op het Noordereiland beoordeelt men de woonomgeving beter. In Bloemhof is men het minst tevreden met de woonomgeving. In Afrikaanderwijk is men het minst tevreden met de woning. Slechts tweederde van de mensen geeft een voldoende aan de woning. Van de inwoners in Feijenoord geeft 55% het groen in de buurt een voldoende en dit is lager in vergelijking met de rest van de stad.

Tabel 5.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat een voldoende geeft aan de woning en woonomgeving

	Woning		Woonomgeving	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	87,9	86,8 - 88,9	85,4	84,3 - 86,5
Deelgemeente Feijenoord	79,9	75,7 - 83,6	77,8	73,7 - 81,6
Wijken				
Kop van Zuid	92,7*	84,0 - 96,9	91,1*	82,6 - 95,6
Vreewijk	87,8	79,4 - 93,1	87,7*	79,6 - 92,8
Bloemhof	72,3	59,1 - 82,4	65,1	52,1 - 76,2
Hillesluis	79,8	67,4 - 88,3	67,9	54,2 - 79,0
Katendrecht	86,2	67,4 - 94,9	82,5	66,3 - 91,9
Afrikaanderwijk	67,5	52,2 - 79,7	71,2	56,0 - 82,7
Feijenoord	71,7	57,5 - 82,5	74,4	61,5 - 84,1
Noordereiland	85,8	72,7 - 93,2	94,1	86,7 - 97,5

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Milieuproblemen in de buurt

De respondenten is gevraagd om aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren. In tabel 5.2 staan de drie meest genoemde problemen per wijk weergegeven. In Feijenoord ervaart men vaker overlast door rommel op straat en hondenpoep in vergelijking met de rest van Rotterdam. In Bloemhof, Hillesluis en Feijenoord wordt rommel op straat het vaakst genoemd. Op het Noordereiland, in Katendrecht en Vreewijk ervaart men de minste last van rommel op straat. In Vreewijk heeft men vaker last van hondenpoep. In Katendrecht en de wijk Feijenoord heeft men minder vaak last van hondenpoep. In Bloemhof ervaart men vaker geluidsoverlast dan in de rest van de deelgemeenten.

Tabel 5.2 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat last heeft van rommel op straat, hondenpoep en geluidsoverlast

	Rommel op straat		Hondenpoep		Geluidsoverlast	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	40,2	38,7 - 41,7	36,9	35,4 - 38,4	32,0	30,6 - 33,5
Deelgemeente Feijenoord	51,0*	44,4 - 53,6	48,1*	43,4 - 52,8	34,9	30,6 - 39,5
Wijken						
Kop van Zuid	45,4	34,3 - 56,9	47,8	36,5 - 59,3	30,1	20,6 - 41,7
Vreewijk	36,7*	28,1 - 46,4	61,9*	52,2 - 70,6	26,3	19,4 - 34,6
Bloemhof	69,0*	55,7 - 79,8	53,7	40,3 - 66,5	41,1*	28,7 - 54,7
Hillesluis	63,6*	50,3 - 75,1	48,0	35,5 - 60,7	44,4	32,1 - 57,4
Katendrecht	28,4*	15,8 - 45,6	30,2*	17,5 - 46,9	31,9	18,1 - 49,9
Afrikaanderwijk	49,0	35,0 - 63,1	37,4	25,0 - 51,7	36,7	23,9 - 51,8
Feijenoord	64,8*	50,9 - 76,5	28,6*	18,3 - 41,8	35,5	24,1 - 48,9
Noordereiland	26,8*	16,3 - 40,9	51,3	37,6 - 64,8	35,0	23,3 - 48,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Sociale cohesie

Bijna driekwart van de inwoners van Feijenoord ervaart de sociale cohesie in de wijk als laag. Dit is hoger dan in Rotterdam waar tweederde de sociale cohesie in de wijk als laag ervaart.

Tabel 5.3 Percentage inwoners van 16 en ouder dat de sociale cohesie in de wijk laag vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	67,0	65,6 - 68,4
Deelgemeente Feijenoord	73,4	68,9 - 77,4
Wijken		
Kop van Zuid	77,3	66,5 - 85,4
Vreewijk	71,5	62,1 - 79,3
Bloemhof	64,2	50,6 - 75,8
Hillesluis	77,1	63,9 - 86,5
Katendrecht	83,5	67,0 - 92,7
Afrikaanderwijk	76,9	62,1 - 87,2
Feijenoord	77,2	63,5 - 86,8
Noordereiland	67,0	52,8 - 78,6

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

6 Huiselijk geweld

In Feijenoord geeft één op de tien van de inwoners aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. In Hillesluis geven meer mensen aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld dan in de rest van de deelgemeente.

Tabel 6.1 Percentage inwoners van 16 en ouder dat ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	8,2	7,4 - 9,1
Deelgemeente Feijenoord	10,0	7,4 - 13,3
Wijken		
Kop van Zuid	8,8	4,1 - 17,7
Vreewijk	5,8	2,6 - 12,3
Bloemhof	11,4	5,2 - 23,2
Hillesluis	18,5*	10,1 - 31,6
Katendrecht	9,6 [#]	3,5 - 23,8
Afrikaanderwijk	8,7	3,2 - 21,6
Feijenoord	11,7	5,2 - 24,1
Noordereiland	6,1 [#]	2,0 - 17,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van de Rotterdam of van andere wijken in de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten

De deelgemeente Feijenoord heeft een iets afwijkende samenstelling van de bevolking ten opzichte van het Rotterdamse gemiddelde. In de deelgemeente wonen relatief veel jongeren en veel inwoners van niet-Nederlandse herkomst. Eén op de vijf inwoners is van Turkse herkomst.

Ook wijkt de zelfgerapporteerde gezondheid vaak af. Inwoners van Feijenoord beoordelen hun gezondheid vaker als matig of slecht (25%). Ook komen de meeste chronische aandoening vaker voor in vergelijking met Rotterdam, met name depressie en diabetes.

Een aandachtspunt is het psychisch welbevinden van de inwoners van Feijenoord. Naast het hoge aandeel inwoners met een depressie, zijn er meer mensen met een hoog risico op een depressie. Ook eenzaamheid komt vaker voor, de helft van de inwoners geeft aan matig tot ernstig eenzaam te zijn.

Bij sommige indicatoren van leefstijl is ruimte voor verbetering op andere zien we een positieve trend. Ruim een derde van de inwoners geeft aan zijn manier van leven niet gezond te vinden. In Feijenoord is ruim de helft van de inwoners te zwaar. Met name obesitas komt veel voor. Ook voldoet ruim de helft niet aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen (NNGB). We zien een afname van het aandeel rokers tussen 2005 en 2008. Het aandeel rokers onder jongeren is zelfs gehalveerd. Weinig mensen drinken overmatig alcohol. Ook zien we een afname van overmatig alcoholgebruik, met name onder 16 tot en met 54 jarigen. Inwoners in Feijenoord geven minder vaak aan een losse sekspartner te hebben.

Er is een toename van huisartsbezoek tussen 2005 en 2008 tot aan het Rotterdams gemiddelde (75%). Mogelijk is de toegankelijkheid van de huisartsenzorg vergroot of is er meer ongezondheid. In het afgelopen jaar heeft 61% de tandarts bezocht. Dit is laag in vergelijking met Rotterdam.

De tevredenheid met de woning en de woonomgeving is laag. Men geeft vaker aan last te hebben van rommel op straat en hondenpoep. Bijna driekwart ervaart een lage sociale cohesie in de buurt.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de verschillen per wijk.

In **Kop van Zuid** wonen veel mensen met een HBO of universitaire opleiding. Relatief weinig inwoners hebben obesitas. Over het algemeen heeft men een grotere tevredenheid met de woning en woonomgeving.

Vreewijk is de wijk met de meeste inwoners van de deelgemeente. Relatief veel inwoners zijn van Nederlandse herkomst. Er wonen veel ouderen en veel lager opgeleiden. Er komt veel artrose voor (bijna een kwart van de inwoners). Het gebruik van de GGZ / AMW is laag en er is een grotere tevredenheid met de woning en de woonomgeving.

Bloemhof is de twee na grootste wijk in Feijenoord. In Bloemhof geven veel inwoners aan luchtwegklachten te hebben. Eén op de vijf inwoners heeft last van luchtwegklachten (16,5% is vastgesteld door een arts en 4,9 is niet vastgesteld door een arts). Ten opzichte van 2005 zien we een toename van luchtwegklachten. Ruim een kwart van de inwoners geeft aan last te hebben van een aandoening aan de rug. Inwoners voldoen vaker niet aan de NNGB. Er is een lage tevredenheid met de woonomgeving, men geeft vaker aan last te hebben van rommel op straat en geluidsoverlast.

In **Hillesluis** wonen veel allochtonen (meer dan 80%). Ten opzichte van 2005 zien we een afname van migraine en nek- en schouderklachten. Inwoners voldoen vaker niet aan de NNGB. In Bloemhof zien we een afname van het aandeel rokers. Inwoners geven vaker aan last te hebben van rommel op straat. Ook komt huiselijk geweld vaker voor dan in de rest van Feijenoord.

Katendrecht is een van de kleinste wijken van Feijenoord. Inwoners van Katendrecht geven veel vaker aan diabetes te hebben. Eén op de vijf geeft aan diabetes te hebben.

In **Afrikaanderwijk** wonen veel allochtonen (meer dan 80%). Er is een afname van het aandeel rokers tussen 2005 en 2008. Inwoners zijn vaker ontevreden over hun woning.

In de wijk **Feijenoord** wonen veel allochtonen (meer dan 80%). Er wonen veel lager opgeleiden. Op gezondheid zien we geen verschillen ten opzichte van de andere wijken samen. Ten opzichte van 2005 zien we een afname van migraine. Inwoners ervaren vaker veel rommel op straat.

Het **Noordereiland** is de wijk met de minste inwoners. Er wonen veel inwoners van Nederlandse herkomst. Het enige verschil dat we vinden ten opzichte van de andere wijken is het voorkomen van seksueel risicogedrag. Relatief veel inwoners hebben seks met een losse partner.

Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren

Opleiding

Er is gevraagd naar de hoogst voltooide afgeronde opleiding.

Werksituatie

Er is gevraagd welke situatie het meest van toepassing is op de respondent. Men kon kiezen uit: 'betaald werken' (32, 20-32, 12-20, <12 uur per week), 'met pensioen', 'werkloos / werkzoekend', 'arbeidsongeschikt', 'bijstandsuitkering', 'fulltime huisman/huisvrouw' of 'ik volg onderwijs / studeer'.

Ervaren gezondheid

De ervaren gezondheid van de respondenten is nagevraagd met de volgende vraag: 'Hoe zou u over het algemeen uw gezondheid noemen?'. Deze vraag kon beantwoord worden met 'uitstekend', 'zeer goed', 'goed', 'matig' en 'slecht'.

Chronische aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van de ziekten en aandoeningen (23 stuks) ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts.

Risico op depressie

Om een beeld te krijgen van de psychische gezondheid is een vragenset van 10 vragen (K10) in de vragenlijst opgenomen. De K10 is een maat voor psychische gezondheid en meet in het bijzonder depressieve klachten in de maand voorafgaand aan het onderzoek. Aan de hand van de uitkomsten van de K10 kan bepaald worden hoeveel risico (hoog, matig, weinig of geen) iemand heeft op een depressie.

Eenzaamheid

De cijfers over eenzaamheid zijn gebaseerd op de eenzaamheidsschaal van de Jong et al (1985). Deze schaal bestaat uit 11 vragen die zowel op de sociale als emotionele eenzaamheid betrekking hebben. Bij sociale eenzaamheid wordt een ondersteunend netwerk gemist met als gevolg gevoelens van verveling en doelloosheid en bij emotionele eenzaamheid wordt het missen van intieme relaties bedoeld wat leidt tot gevoelens van verlatenheid en intens verdriet. De score op de eenzaamheidsschaal wordt in 4 klassen ingedeeld: niet eenzaam (0-2), matig eenzaam (3-8), ernstig eenzaam (9-10) en zeer ernstig eenzaam (11). De laatste drie klassen worden samengevoegd tot de groep 'eenzamen' (3-11).

Manier van leven

Met de volgende vraag in de vragenlijst is gekeken hoe gezond de respondenten hun eigen manier van leven vinden: 'Hoe gezond vindt u alles bij elkaar genomen uw manier van leven?'. De antwoordmogelijkheden op deze vraag zijn: 'zeer gezond', 'gezond', 'niet gezond, niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'.

Overgewicht

Een maat voor overgewicht is de Body Mass Index (BMI). Op basis van het lichaamsgewicht en de lengte van een persoon kan de BMI berekend worden ($\text{gewicht} / \text{lengte}^2$). Bij een BMI groter dan of gelijk aan 25 is er sprake van overgewicht. Is de BMI groter dan of gelijk aan 30, dan is er sprake van obesitas (ernstig overgewicht).

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Aan de hand van meerdere vragen naar verschillende vormen van lichaamsbeweging en de duur hiervan, kan berekend worden hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen (18 jaar en ouder) voldoen aan deze norm als ze op minimaal vijf dagen (nog beter zou zijn op alle dagen) van de week een half uur matig intensief actief zijn. Voorbeelden van matig intensieve activiteiten zijn sport, fietsen van en naar het werk of school, stevig wandelen en tuinieren. Ook kan men lichamelijk actief zijn op het werk of door het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden.

Overmatig alcohol gebruik

In de vragenlijst zijn meerdere vragen opgenomen over het gebruik van alcohol. Naast de vraag of de persoon wel of niet alcohol drinkt, werd gevraagd naar de frequentie en het aantal glazen dat er per keer gemiddeld gedronken wordt. Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. Dit begrip zegt dus iets over het gemiddelde drinkgedrag.

Harddrugs

In de vragenlijst is gevraagd of mensen de volgende middelen (harddrugs) wel eens (ooit) gebruikt hebben: heroïne, cocaïne, amfetamine, LSD en XTC bedoeld. Harddrugs zijn schadelijker voor het lichaam dan cannabis.

Seksueel risicogedrag

Er werd gevraagd naar het hebben van seksueel contact met vaste en / of losse partners en het condoomgebruik bij seksuele contacten met losse partners. Onder seksueel contact werd in dit onderzoek het volgende verstaan: anale seks, vaginale seks en / of orale seks. Een losse partner is in de vragenlijst omschreven als 'een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was'.

Zorggebruik

Er is gevraagd of men in de afgelopen 12 maanden zelf contact had gehad met de huisarts, tandarts, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) of het algemeen maatschappelijk werk (AMW). Het zorggebruik GGZ en AMW zijn samengevoegd tot één indicator.

Mantelzorg

Mantelzorg is in de enquête omschreven als de zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn of haar omgeving, zoals een partner, ouder, kind, buurman of –vrouw, vriend(in), als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Deze zorg kan bestaan uit het huishouden doen, wassen, aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen, enzovoorts. Mantelzorg wordt niet betaald.

Tevredenheid woning en woonomgeving

In de vragenlijst is de vraag gesteld hoe tevreden de respondent is met zijn of haar woonomgeving en woning. De tevredenheid met de woonomgeving en woning moest worden uitgedrukt in een rapportcijfer (1=zeer ontevreden en 10=zeer tevreden).

Milieuproblemen in de wijk

De respondenten is gevraagd om van een lijst met 12 onderwerpen aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren.

Sociale cohesie

Op basis van vijf vragen over de wijk waar in de respondent woont, kan inzicht worden gekregen in de mate van sociale cohesie in de wijk. Aan de hand van de antwoorden op de vijf vragen wordt een gemiddelde score voor sociale cohesie in de wijk berekend. Hoe lager de score, hoe ongunstiger men de sociale cohesie in de wijk beoordeelt. Wijken zijn op basis van de score ingedeeld in wijken met een lage, gemiddelde of hoge sociale cohesie.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is in de vragenlijst omschreven als geweld dat door iemand uit de huiselijke kring wordt gepleegd (gezinsleden, familieleden, (ex)partners, huisvrienden). Slachtoffers en daders van geweld kunnen zowel vrouwen, kinderen als mannen zijn. Het kan gaan om psychisch of emotioneel geweld (getreiterd, gekleineerd of uitgescholden worden), lichamelijk geweld (mishandeld, geschopt en geslagen), ongewenste seksuele toenadering (seksueel getinte opmerkingen en ongewenst aangeraakt) en / of seksueel geweld (aangerand of verkracht).